

GIDSENKRANTJE
"LANGE NELLE"

4de JAARGANG NR 2
 APRIL - MEI - JUNI

Driemaandelijks blad van
 de afdeling OOSTENDE van
 de WESTVLAAMSE GIDSENKRING vzw

AFGIFTEKANTOOR OOSTENDE X

In dit nummer:

36	AKTIVITEITENKALENDER	REDACTIE
37	VOORWOORD	MARC LOY
38	ST.-PETRUS- en PAULUSKERK (7)	VINCENT DUFLOU
47	MIJMERINGEN : GOUDEN HARTEN (3)	OMER SIMOENS
50	WAT EEN GIDS L(EI/IJ)DEN KAN..	DIRK BEIRENS
51	BOUWKUNDIG ERFGOED OOSTENDE (2)	MARCEL BRAET
57	VERSLAG BEZOEK "PRINS FILIP"	JAAK FONTEYNE
59	VERSLAG 1ste SLUIZENWANDELING	JAAK FONTEYNE
61	OPGRAVINGEN IN RAVERSIJDE	DIRK BEIRENS
65	AN FLANDERNS KÜSTE	DIRK BEIRENS
66	SPROKKELS	REDACTIE

De medewerkers zijn verantwoordelijk voor de door hen getekende bijdragen.

Verantwoordelijke
 uitgever en redactie:
 Dirk Beirens
 Fioralaan 7
 8400 OOSTENDE

Secretariaat:
 Marcel BRAET
 Eekhoornstraat 20
 8400 OOSTENDE

Voorzitter:
 Marc LOY
 Batterijstraat 70
 8450 BREDENE

Rekeningnr. 068-2075070-73

AKTIVITEITEN

redactie

ZONDAG 13 SEPTEMBER : OPEN MONUMENTENDAG IN OOSTENDE

THEMA : SCHOLEN : Lange Nelle verzorgt 4 wandelingen

- a) start grote wandeling (3 uur) op het Wapenplein om 10 uur en 14 uur
- b) start kleine wandeling (1 3/4 uur) aan de voorgevel van het OLV-College om 10.30 uur en 14.30 uur

VRIJDAGAVOND 25 SEPTEMBER OM 19.30 UUR OP HET WAPENPLEIN

OP VERKENNING IN DE A. BUYLSTRAAT o.l.v. de heer J.M. Bekaert

We laten ons op sleeptouw nemen door de heer Bekaert die meer dan 50 jaar in die straat heeft gewoond en die zich in de laatste jaren als handelaar op rust verdiept heeft in de boeiende geschiedenis van "zijn" straat. Er is geen steen of hij kent er de geschiedenis van...

(ondertussen verscheen van zijn hand : "Huizen en Mensen in de Adolf Buylstraat (1604-1990) deel 1, in beperkte oplage")

ZATERDAG 24 OKTOBER OM 14 UUR AAN DE INGANG VAN HET STEDELIJK

KERKHOF NIEUWPOORTSESTEENWEG : wandelvoordracht o.l.v. de heer

Jan Nuytten, begrafenisondernemer

De heer Nuytten heeft beroepshalve dagelijks met overlijden, begraven en cremieren te maken. Vanuit die confrontatie groeide bij hem de interesse voor onze funeraire cultuur omtrent de dood en de kerkhoven. Die laatste zijn niet zelden architecturale en sculpturale stenen getuigen van een hele samenleving.

(in Brussel bestaat bvb. EPITAAF vzw, vereniging voor Funeraire Archeologie, OLV-Voorplein 16 - 1020 Brussel)

DONDERDAGAVOND 05 NOVEMBER OM 20 UUR IN ZAAL MANGA,

JOZEF II-STRAAT 50 (achter de boekhandel!) :

BUNKERS EN VERSTERKINGEN UIT WO II IN OOSTENDE EN OMGEVING

voordracht door de heer Alain Van Geeteruyen

De heer Van Geeteruyen, restaurant-uitbater in Knokke-Heist, kan als geen ander boeiend en deskundig vertellen over de militaire bouwwerken in de regio Oostende uit WO II :

de Atlantikwall, het domein Prins Karel (Salzwedel Neu), steunpunt Hundius, de S-boten

Met de uitbouw van het TRP Raversyde en de groeiende belangstelling voor militaire architectuur en vestingbouw, een verhelderende voordracht!

(Het boek "Atlantikwall in Zeeland en Vlaanderen" van Hans Sakkers en Johannes Nicolaas Houterman belicht de bouw en de strijd van dit bunkerlint tussen 1942-1944. Interessant fotomateriaal voor gidsen in het domein Prins Karel. Inlichtingen bij A. Van Geeteruyen, Zeedijk 659, 8300 Knokke, tel. 050 / 603 169)

Westvlaamse Gidsenkring, afdeling Oostende LANGE NELLE
8400 Oostende - bankrek. 068 - 2075070 - 73

Met bescheiden trots noteren we in onze annalen onze eerste provinciale gidsendag, waarbij we als gastheer voor de andere Westvlaamse Gidsenkringen fungeerden. Een grondige voorbereiding met gerespecteerde taakverdeling, een sluitende timing en heel wat voorjaarszon waren zoveel componenten voor het toffe resultaat.

In datzelfde voorjaar 1992 sloten we onze eerste, zelf georganiseerde gidsencursus af met een examen waarbij 30 cursisten een niet onaanzienlijk pak leerstof dienden te assimileren. Uiteindelijk slaagden er 22 in de theoretische en praktische proeven. Zo kan onze kring nu rekenen op nieuwe enthousiaste gidsen voor ons stijgend aantal gidsbeurten.

Ook het najaar kondigt zich druk aan. Een konstante daarin wordt de jaarlijkse monumentendag.

Na de "torens" , "het koninklijke Oostende" en het "maritieme Oostende" staan van het jaar de schoolgebouwen in de kijker op 13 september.

In ons activiteitenprogramma richten we de focus op enkele boeiende deelaspecten van onze stad : de Adolf Buylstraat en het "oude" Stedelijke Kerkhof.

"Lange Nelle" verzorgt ook voor het eerst een editie van het provinciale tijdschrift van de Westvlaamse Gidsenkringen met bijdragen over de Sint-Petrus en Pauluskerk en de Oostendse beiaard.

Net als de boer, ploegen we dus voort.....

HET BESTUUR

- aflevering 1 : de PEPERBUSSE (jg.2, nr.1, pp. 2-6)
aflevering 2 : de KONINGINNEKAPEL 1 (jg.2, nr. 2, pp. 19-21)
aflevering 3 : de KONINGINNEKAPEL 2 (jg.2, nr. 3, pp. 39-42)
aflevering 4 : de NEOGOTIEK (jg.2, nr.4, pp. 55-58)
aflevering 5 : BOUWGESCHIEDENIS St.-P&P (jg.3, nr.3, pp.64-71)
aflevering 6 : BESCHRIJVING St.-P&Pkerk (jg.4, nr.1, pp.03-08)

AFLEVERING 7 : BESCHRIJVING VAN HET MEUBILAIR

Wellicht valt het niet onmiddellijk op of misschien juist wel maar in zijn geheel is het kerkinterieur vrij sober wat het meubilair betreft. De weinige stukken meubilair vallen niet direct op daar ze veeleer versmelten tot een eenheid met het kerkgebouw. Deze eenheid tussen meubilair en architecturale konstruktie vindt zijn verklaring in het feit dat architect dela Censerie ook het meubilair ontworpen heeft.

Achtereenvolgens bespreken we de meubels, de beelden, het koperwerk, de reliekschrijven en het orgel.

1. DE MEUBELS

a) de biechtstoelen

De biechtstoelen die zich bevinden tegen de muren van de zijbeuken werden ontworpen door architect dela Censerie. De uitvoering ervan gebeurde door de Bruggeling Dewispelaere. Ze zijn vervaardigd uit eik en versierd met engelenfiguren. Ze dateren van omstreeks 1904 en zijn in neogotische stijl.

b) de preekstoel

Dit zeer mooi stuk werd eveneens ontworpen door dela Censerie. De realisatie ervan is het werk van de Antwerpse steenkapper Pierre Peeters. Zijn naam vinden we trouwens terug op de voet van de kansel die vervaardigd is uit marmer van Ancy en arduin. Hij dateert van 1901-1904 en is neogotisch van stijl.

c) het huidige dienstaltaar

Dit altaar is een gedeelte van de vroegere kommuniebank afkomstig uit de Kapucijnenkerk van Oostende. Hij is gemaakt van eik en dateert uit het begin van de 18de eeuw. Vooraan zien we een voorstelling van het Heilig Lam uit de Apocalyps.

d) de koorlessenaars

In de kerk staan er 2 exemplaren. De eerste koorlessenaar toont ons een pelikaan met opgetrokken vleugels die met zijn snavel zijn hart doorboort om zijn jongen te voeden met zijn bloed. De stam rust op een voetstuk bestaande uit 3 liggende leeuwen. Hij dateert uit de 20ste eeuw en is vervaardigd uit

messaging. De stijl is eveneens gotisch.

De tweede koorlessenaar heeft een andere compositie die blijkbaar niet zo frekvent voorkomt als de eerste. De stam bestaat hier uit een engeltje staande op een wereldbol. Op zijn schouders rust een adelaar met opengespreide vleugels. De poten van de voet zijn uitgewerkt in de vorm van dolfijnen. De lessenaar, daterend uit de 19de eeuw, is gemaakt uit eikenhout en meet 144 cm.

e) de zijaltaren

Tegen de westwand van de dwarsbeuk zien we aan weerszijden van het koor twee naast elkaar geplaatste zijaltaren. Ze werden gemaakt door een zekere Baeys. Het gaat om 4 identieke altaartypes. Boven de altaartafel zien we centraal in een gotische architecturale nis of kapel het beeld van de heilige aan wie het altaar gewijd is. Links en rechts van het beeld zien we een scène uit hun leven.

Uiterst links van het koor is het altaar gewijd aan de heilige Franciscus. Het altaar ernaast is gewijd aan Maria. In plaats van taferelen zijn hier echter beelden aangebracht, twee aan elke zijde van het Mariabeeld.

Uiterst rechts van het koor is het altaar gewijd aan Sint-Jozef. Links van het beeld zien we een voorstelling van de vlucht naar Egypte. Rechts zien we een huiselijke scène : Maria met de jonge Jezus en Jozef in z'n atelier. Naast het altaar van Sint-Jozef hebben we nogmaals een altaar gewijd aan de maagd Maria. Links van het beeld zien we een voorstelling van de Annunciatio (= boodschap aan Maria). Rechts zien we Christus die Maria kroont (= Maria Hemelvaart).

f) de kommuniebanken

Voor de zijaltaren van de heilige Franciscus en St.-Jozef zien we nog de oorspronkelijke kommuniebanken. Het gaat om stenen kommuniebanken gedragen door twee geknielde engelen. De gebruikte steensoort is marmer van Echaillon. Ze werden gemaakt door J. Gerrits uit Antwerpen en dateren van omstreeks 1905.

Voor de ander zijaltaren zien we een houten kommuniebank, telkens bestaande uit 2 eiken panelen. Ze dateren van het midden van de 19de eeuw.

De kommuniebank voor het hoofdaltaar is ten gevolge van de vernieuwde liturgie verdwenen. Naar het schijnt was het een houten kommuniebank samengesteld uit 8 eiken panelen uit de 17de eeuw.

GEZICHT OP DE RECHTERDWARSBEUK MET HET ZIJALTAAR GEWIJD
AAN DE MAAGD MARIA, MET LINKS HET TAFEREEL "BOODSCHAP
AAN MARIA" EN RECHTS "MARIA HEMELVAART".

g) het vroegere dienstaltaar

Het oorspronkelijke dienstaltaar werd ontworpen door dela Censerie. Het is echter nooit volledig gerealiseerd geweest ten gevolge van het overlijden van de architect. Toen hij overleed in 1909 waren slechts de altaartrappen en het altaarblad voltooid. Op het altaarblad moest normaal een retabel komen geschraagd door zuilen met schachten in gele Lamartine-marmer en basissen en kapitelen in een Italiaanse marmersoort. Het achterpaneel zou van wit marmer zijn waarin de attributen van de patroonheiligen waren aangebracht. Voor Petrus waren dat de twee sleutels, voor Paulus een zwaard. Van dit oorspronkelijk ontwerp werd uiteindelijk niets meer gerealiseerd. Na de dood van dela Censerie worden de werken overgenomen door architect Viérin uit Brugge. Hij stapt af van het monumentaal altaarconcept en geeft de voorkeur aan een eenvoudiger versie. Pas in 1913 wordt het altaar voltooid. Veel is er niet meer bijgekomen.

Alleen een tabernakelkast met daarop een koperen ornament. De koperen elementen werden gemaakt door Wilmotte uit Luik, de rest door Peeters uit Antwerpen.

Wanneer er van buiten uit kritiek werd geuit op het feit dat architect dela Censerie geen monumentaal altaar had voorzien voor zijn nieuwe kerk dan meen ik te mogen zeggen dat deze kritiek onterecht was, in die zin dat ze aan de verkeerde persoon gericht is. Het monumentaal altaar was voorzien maar het was architect Viérin die koos voor een kleiner altaar-ontwerp.

h) het koorgestoelte

Het eiken koorgestoelte, daterend van 1901-1905 is van de hand van Baeys. De leuning van de banken zijn versierd met allerlei figuurtjes. We zien een monnik, de duivel, diverse monsters en lelijke oude mensen. Ze symboliseren het lelijke rondom het altaar waar liturgisch gezien iets moois gebeurt. De houten skulptuurtjes zijn van hoogstaande kwaliteit.

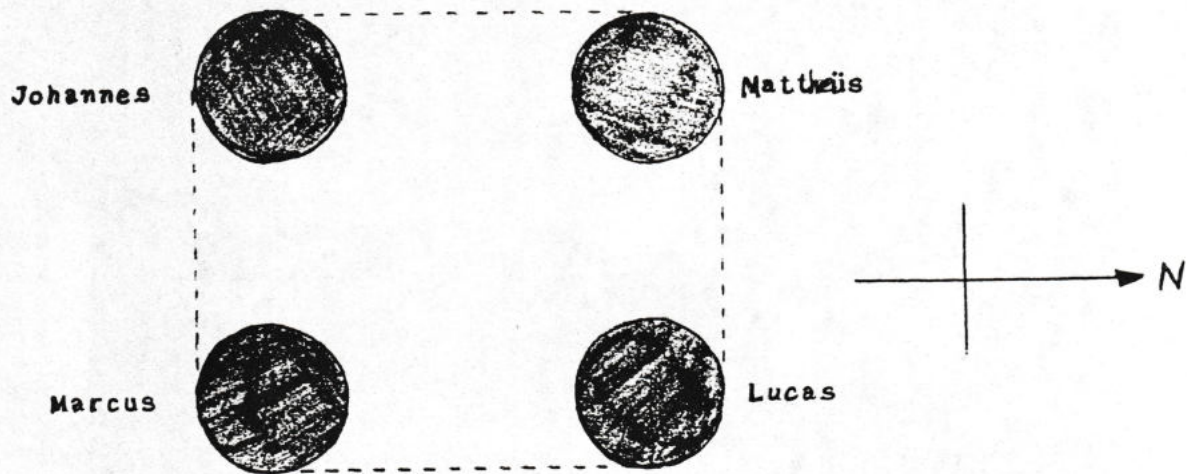
2. DE BEELDEN

a) eerste ensemble

Dit zijn drie beelden in de oostgevel. Ze werden al uitvoerig besproken.

b) tweede ensemble

Dit ensemble bestaat uit 4 beelden. Het zijn de vier evangelisten op vieringspijlers. Ze zijn het werk van Braecke en dateren van 1901-1905. Het zijn grote beelden met een lengte van 250 cm. Het gaat om monolieten, dit wil zeggen dat elk beeld gekapt werd uit één steenblok. De gebruikte steensoort is "pierre blanche", de normalesteen soort voor kerkbeelden. Deze evangelisten staan op een sokkel waarop hun naam alsook hun symbool staan afgebeeld : Lucas = gevleugelde stier, Marcus = gevleugelde leeuw, Mattheüs = mens en Johannes = adelaar.

c) derde ensemble

Het gaat hier om de veertien staties van de kruisweg. Ze zijn het werk van J. Gerrits uit Antwerpen. De staties zijn uit "pierre blanche" en zijn van het type "en savonnière". Hun uitvoering is perfect maar ze missen enige originaliteit, waardoor de reliëfs niet bezielen.

d) vierde ensemble

Het gaat om twee beelden, weer de heiligen Petrus en Paulus, die opgesteld staan boven de ingang van de koninginnekapel. Ze werden besproken in de aflevering over het praalgraf van koningin Louise-Marie d'Orleans.

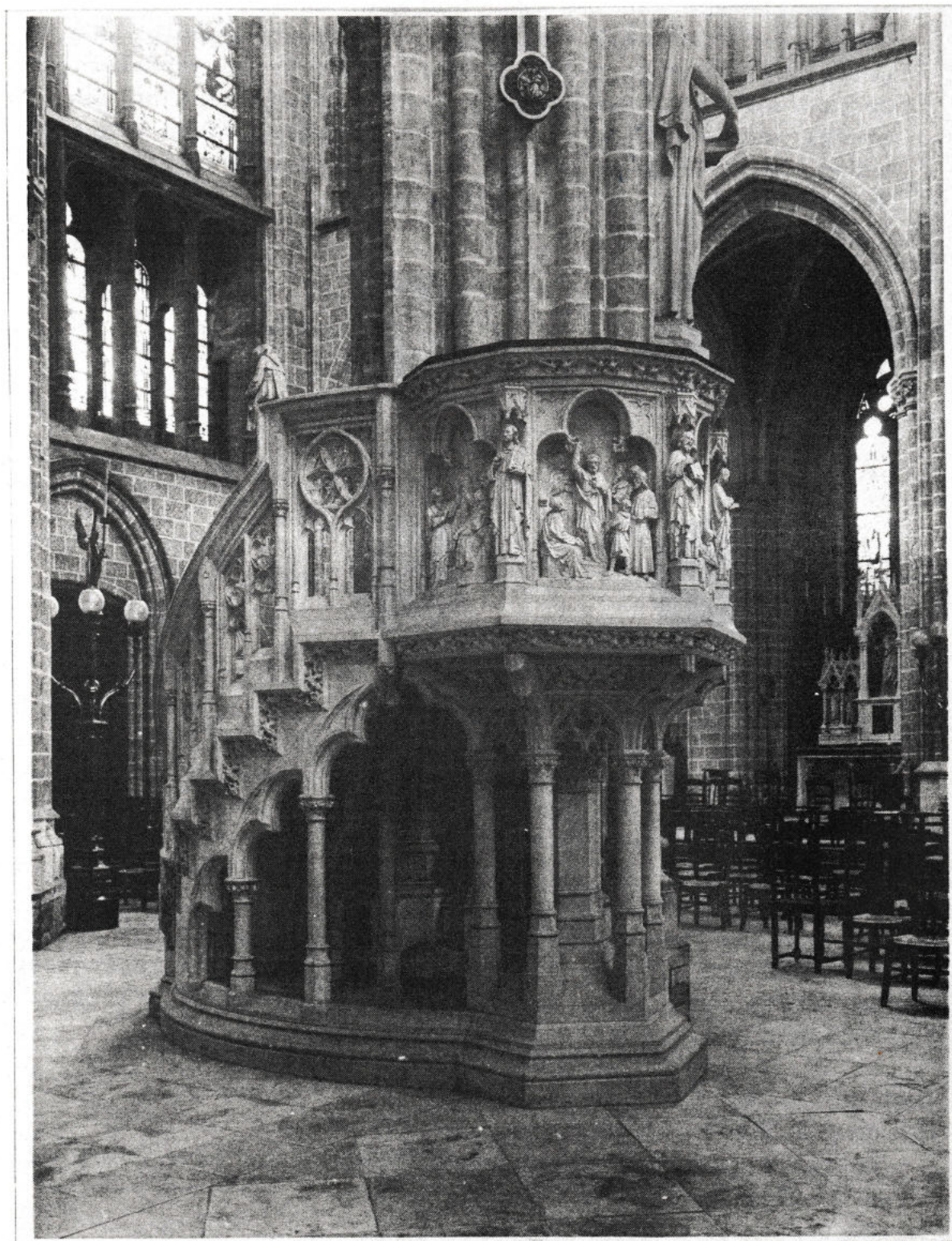
3. HET KOPERWERK

a) de koperen kandelaars

De vierentwintig koperen kandelaars uit de kerk zijn het werk van Wilmotte uit Luik.

b) de paaskandelaar

Deze kandelaar uit messing met een hoogte van 175 cm dateert uit het eerste kwart van de 20ste eeuw en is neogotisch van stijl.

NEOGOTISCHE PREEKSTOEL, ONTWERPEN DOOR ARCHITECT
DELA CENSERIE EN VERVAARDIGD DOOR DE ANTWERPSE
STEENKAPPER PIERRE PEETERS.

c) de luchters

In de kerk hangen zes luchters, vijf kleine en één grote. Deze koperen luchters dateren van 1901-1905. Ze zijn versierd met wapenschilden. We zien onder andere het wapenschild van de stad Oostende alsook het schild van Mgr. G.J. Waffelaert, 22ste bisschop van Brugge, die de kerk inwijdde in 1905.

d) de standaarden

In het koor van de kerk staan zes standaarden opgesteld. Ze zijn bovenaan bekroond met een engel die een voorwerp in de handen houdt. De stam van de standaarden is identiek aan deze van onze koperen koorlessenaar. Ze moeten dan ook beschouwd worden als één ensemble, daterend uit de 20ste eeuw en in neogotische stijl.

e) de doopvont

Deze neogotische doopvont in geel koper dateert uit het eerste kwart van de 20ste eeuw.

4. DE RELIEKSCHRIJNEN

In de kerk zijn vier reliekschrijnen aanwezig. Het oudste dateert van de 2de helft van de 17de eeuw. Het gaat om een zilveren schrijn dat een reliek bevat van het Heilig Kruis. Een tweede schrijn, eveneens van zilver, dateert van de 1ste helft van de 18de eeuw en bevat een reliek van de heilige Laurentius.

Het derde reliekschrijn dateert eveneens uit de 1ste helft van de 18de eeuw en bestaat uit geschilderd en verguld hout. Het bevat een reliek van de heilige Petrus.

Het vierde en laatste schrijn bevat een reliek van de heilige Rochus van Montpellier. Het dateert van de 2de helft van de 18de eeuw - begin 19de eeuw. Net als de vorige gaat het om een gepolychromeerd en verguld schrijn.

Sint-Laurentius was diaken te Rome onder keizer Valerianus. In 258 werd hij gevangen genomen en gemarteld. Hij onderging de vuurdood op een gloeiend rooster. In heel het Westen werd hij al vroeg vereerd en in verband met zijn marteling wordt hij aanroepen bij brandwonden en brandgevaar. Zijn feestdag is op 10 augustus. Zo worden vallende stenen op zijn feestdag sint-laurentiustranen genoemd. Hij werd begraven in de basiliek van Rome, de San Lorenzo fuori le mura.

Rochus werd geboren omstreeks 1295 te Montpellier in Zuid-Frankrijk. Hij kwam uit een vrome familie maar werd al zeer vroeg wees. In 1317 vertrok hij als pelgrim naar Rome. Onderweg verpleegde hij veel pestlijders en werd op zijn terugweg in 1320 zelf door de pest aangetast in Piacenza. Op wonderlijke

wijze, doordat een hond steeds brood kwam brengen, werd hij in zijn eenzaamheid gesterkt en genas hij van de pest. Bij zijn terugkeer in Montpellier werd hij gevangen genomen, omdat hij beschuldigd werd van spionage. Na vijf jaar gevangenschap stierf hij in 1327. Zijn verering verbreidde zich snel in de 15de eeuw, vooral nadat zijn relikwieën (door diefstal?) in 1485 naar Venetië werden overgebracht.

Die verbreiding geschiedde vooral langs twee wegen : die van de Venetiaanse handel en die van de pestepidemieën die in die tijd heersten, daar Sint-Rochus vooral i.v.m. de pest werd aanroepen

5. HET ORGEL

Het orgel dateert van 1907, althans werd het in dat jaar ingehuldigd. Het werd gefabriceerd in de Brusselse werkhuizen van Pierre Schijven.

Het instrument heeft drie handklavieren, één voetklavier en vijfenveertig registers. De kostprijs bedroeg 50 000 Belgische franken (45000 voor het orgel en 5000 voor de orgelkasten).

In de jaren vijftig onderging het orgel een aantal veranderingen en aanpassingen. De orgelkasten werden veranderd en het orgel zelf werd omgebouwd volgens het elektro-pneumatisch systeem.

Dat onderhoud van het orgel gebeurt door de firma Loncke uit Esen. Hier kan een vrij tragische anekdote aangehaald worden. Eind WO II kreeg het orgel een grondige onderhoudsbeurt toen een schip volgeladen met munitie in de haven ontplofte. De knal was zo hevig dat de brandramen van de kerk aan diggelen sprongen. Het orgel stak vol glasscherven met als gevolg dat de firma Loncke helemaal opnieuw kon beginnen. De kostprijs van deze nieuwe onderhoudsbeurt bedroeg zomaar eventjes 210 834 Belgische franken.

Van de organisten van de St.-Petrus- en Pauluskerk mag Leandre Vilain gerekend worden tot de befaamdste. Geboren te Trazegnies op 26 februari 1866 was hij afkomstig uit een bescheiden familie. Zijn vader was werkmeester in een koolmijn in Courcelles. De jonge Leandre had duidelijk muzikale aanleg. Hij volgde dan ook les aan de Mechelse muziekacademie en later aan het Brusselse conservatorium, waar hij in 1889 zijn orgelstudies beëindigde. In 1890 kwam hij naar onze badstad daar hij gesolliciteerd had voor de vacante betrekking van organist. Gedurende de vijftig jaar, van 1890 tot 1940 was hij organist van de St.-Petrus- en Pauluskerk. Toen in 1940 dit jubileum werd gevierd, werd een gedenkplaat in de onderbouw van het orgel aangebracht

"1890 jubileum 1940"
Meester Leandre Vilain
bespeelt den orgel der
SS Petrus en Pauluskerk
met een buitengewone
maestro sedert een halve eeuw.
God spare hem

de 3de van de lentemaand 1940

Leandre Vilain was iemand van groot aanzien. Hij was tevens professor aan het Koninklijk Conservatorium van Gent en de organist van het Kursaal van Oostende. Men deed ook maar al te graag beroep op zijn groot talent om nieuwe orgels in te huldigen. Ongetwijfeld zal hij dan ook een grote bijdrage geleverd hebben tot het ontwerpen van het huidige kerkorgel.

6. GEDENKPLAAT WO I

Rechts van het zijaltaar gewijd aan Sint-Jozef zien we een grote gegraveerde koperen plaat, geplaatst in een kader van "pierre blanche". Op de plaat lezen we de namen van de gesneuvelde soldaten en parochianen uit de eerste wereldbrand. Het stenen kader rond de plaat is voorzien van een reliëfdecoratie. Het werd gerealiseerd door Pierre Dewispelaere. Op de zijkanten staan de heiligen Petrus en Paulus afgebeeld, staande in een gotische nis of kapel. De bovenrand toont ons twee zwevende engelen die een gekroond Belgisch wapenschild dragen. Op de tekstband lezen we "Eendracht maakt Macht".

GOUDEN HARTEN

(vervolg van jg. 4, nr. 1, pp. 11 - 14)

E.H. MASUREEL

Ook aan "Den Dikken" had ik voormelde tegenslag (jutezak met korenouwtjes afgepakt nvdr) verteld. Deze riep zijn boezemvriend ter hulp, E.H. Masureel, destijds onderpastoor van de O.L.Vrouwkerk op het Hazegras. Al een paar dagen later mocht ik hem per fiets vergezellen voor een strooptocht naar "den buiten". In de eerste de beste hofstede op Stene troffen wij reeds roos! De eerwaarde werd er als een koning ontvangen door de boerin, en kreeg er 10 kg tarwegraan. Je moet niet vragen of ik in de wolken was : mijn zus Rachel zou weer voor lange tijd een wit broodje kunnen eten. Die ingoede onderpastoor was een echte goedlachse "bon vivant".

Ik probeerde vroeger tijdens de eredienst het nuttige aan het aangename te paren. Eenmaal thuis trachtte ik mij zoveel mogelijk van de preek te herinneren, en maakte er een korte samenvatting van. Bij E.H. Masureel lukte mij dat nooit!

Op een dag trok ik eens mijn stoute schoenen aan, en vroeg hem waarom hij altijd zulke moeilijke preken hield.

Hij was ten zeerste verwonderd : "Maar beste jongen, ik weet zelf niet waarover ik zal preken. In het seminarie kregen wij een heleboel modelpreken, en daaruit vertel ik het een en ander dat mij te binnen schiet."

"Jamaar, meneer den onderpaster," pruttelde ik tegen "En gebeurt het dan niet, dat je soms niet meer weet wat zeggen?"

"Neen" lachte hij "Bij mij is dat nog niet voorgevallen. Ik heb wel een collega gekend, die op de preekstoel eens met zijn mond vol tanden stond. Hij maakte dan maar een kruisteken, en alle gelovigen waren zeer content dat de preek zo rap gedaan was!" schaterde hij het uit.

Op een kerstdag heeft diezelfde E.H. Masureel eens voor echte sensatie gezorgd. Hij besteeg de preekstoel, en de aanwezigen die hem kenden, zetten zich reeds in een comfortabele lighouding om een uiltje te vangen.

De kanselredenaar ving aan met beide armen wijd open gespreid : "Vandaag zijn wij de hoogdag van Pasen." Zijn armen bleven in de wolken zweven. Alle gelovigen veerden met een schok recht en keken elkaar vragend aan. De tijd vliegt wel snel, maar tussen Kerstmis en Pasen liggen toch vele weken. De eerwaarde moet zelf verbaasd geweest zijn door het onverwachte effect dat zijn woorden hadden teweeggebracht, want hij herbegon zijn inleiding met beide armen

omhoog krijsend : "Vandaag zijn wij de hoogdag van Kerstmis!".
Voilà, zo wilden de gelovigen het horen. Zij knikten instemmend en sloten gerustgesteld de ogen om weldra zoals gewoonlijk wat in te dommelen....

DE ERE-STADSSECRETARIS

Ik was zijn bediende toen hij nog inspecteur van financiën was. Eén van mijn menigvuldige taken bestond erin statistiekbladen in te vullen, dienstig als aanvraag tot het verstrekken van toelagen door de hogere overheid, d.i. de provincie of een ministerie. Het is eens gebeurd dat ik mij bij een berekening van "0" heb vergist. Ik geloof dat de bewerking 500 x 6000 fr was, en ik had als resultaat 300.000 fr ingevuld i.p.v.

3.000.000 fr. Gelukkig had zijn alziend oog de fout bemerkt.

Bepeins eens : door mijn schuld kon onze arme stad een snee in haar oren gekregen hebben van 2.700.000 fr! Voortaan was ik geliquideerd.

Van een collega vernam ik zijn vernietigend oordeel over mijn kundigheden : "Omer kan echte sublieme zaken doen, maar aan de andere kant kan hij toch zulke onbegrijpelijke stomiteiten begaan! Je mag hem nooit vertrouwen, en je moet alles controleren wat hij doet!" Zo zie je maar, als je éénmaal een fout maakt, ben je geklasseerd voor heel je leven. De ere-stadssecretaris is werkelijk een fenomeen : een scherp verstand, een olifantengeheugen, een vlotte pen, kortom : een unicum! Willem Kloos zei eens van zichzelf : "Ik ben een God in 't diepste van mijn gedachten.". Bij hem echter ging zijn genie gepaard aan een vanzelfsprekende nederigheid. Hij kwam eens de paperassen uitdelen in het bureau, want ieder van de zowat twaalf bedienden had een bepaalde specialiteit. Na afloop orakelde hij : "Ja, ieder mens heeft zijn eigen hoedanigheden. De moeilijkheid is evenwel te ontdekken waaruit die gaven bestaan!"

Hij zuchtte eens diep, bekeek mij met een mistroostige blik en verdween weer in zijn eigen bureau...

Mijn voornaamste werk was het opstellen en het verbeteren der drukproeven van de stadsbegroting. Insiders weten hoeveel moeite het kost om dit boekhoudkundig basiswerk zonder fouten gedrukt te krijgen. Het bestaat immers eerst uit drie kolommen met cijfers van de rekening van het afgelopen boekjaar, met de ramingen van de lopende en van de nieuwe begroting. Dit gaat natuurlijk gepaard met de nodige tekst. Daarna volgen nog allerlei tabellen en statistieken, goed voor zowat 400 bladzijden. De eerste tien exemplaren ervan waren altijd bestemd voor de heren burgemeester en schepenen. Fier als een gieter overhandigde ik de inspecteur van financiën zijn eigen exemplaar. Ik had dit jaar werkelijk mijn uiterste best gedaan om nu eens een onberispelijke prestatie te

leveren. Na een uurtje weerklonk twee keer een langgerekt "tuut", het signaal dat ik in het domein van de inspecteur werd binnengeropen. Ik verwachtte mij aan uitbundige lofbetuigingen, maar.....

"Omer, neem eens nota voor de definitieve begroting, dat in artikel 187 het woord stadssecretaris met twee "essen" gedrukt wordt." Voila, 't was alles! Had hij mij een uppercut op mijn kinnebak toegediend, dan had ik mij niet meer groggy kunnen voelen.

Er wordt wel eens beweerd dat je aan strenge meesters veel kunt leren, maar het kan toch soms hard aanvoelen! De inspecteur voorzag toen al, dat in het later succesvol TV-spel "Cijfers en Letters", je ook in beide branches een crack moet zijn, wil je een behoorlijk figuur slaan. Mijn dwaze hoogmoed had wederom een verdiende mokerslag moeten incasseren. Maar het toppunt was evenwel dat ik dat éne kleine foutje zelf bemerkte had. Voor rekenkundige fouten was ik onverbiddelijk en eiste steeds een nieuwe drukproef. Maar voor één simpel lettertje rekende ik op de goodwill van de drukker. Daarom had ik op de laatste drukproef van de bedoelde bladzijde geschreven :

"Goed voor afdruk, mits tussenvoegen van een tweede "s", hierbij met een pijl het woord "stadssecretaris" aanwijzend." Doch de drukker had er zijn pollevieën aan gevaagd, en wie kreeg de sigaar??

EPILOOG

Nu hoor ik al uw opmerking : "Maar wat heeft het voorgaande met gidsen te maken?" Welnu, het heeft er ALLES mee te maken, althans voor mijzelf. Zonder al de voormelde "gouden harten" - en ik vergat er nog vele, vele - was er van mij geen sprake of was ik al lang geworden "...ce qui n'a plus de nom en aucune langue" (dixit Bossuet). Ik heb altijd gezegd : "Ik blijf stadsbediende tot mijn 60ste jaar." Ik mocht nog blijven tot mijn 65ste, maar ik geloof dat 41 dienstjaren volstaan voor één sterveling. Ik hoop tot mijn 80ste jaar als gids te kunnen optreden. Wellicht vind je dat overdreven. Maar ik ben nu al de geliefkoosde gids van de 3de leeftijd, want met mij "voelen zij zich op hun gemak" : ik ben immers huns gelijke.

En wie wordt het straks voor de 4de leeftijd? Als ik 80 jaar kan worden, dan maak ik plaats voor de jongeren. Op zolder liggen immers nog altijd een paar honderd exemplaren van de "Reader's Digest" uit de jaren zestig. Die moet ik nu eindelijk eens uitlezen, want in het hiernamaals zal ik hiervoor weer geen tijd hebben. Daar zal ik een abonnement nemen op het peuren, en ik zal er gaan vissen met de apostelen, die waren immers expert-vissers. En...wie weet, misschien ontmoet ik er ook "Zwarte Tsjeppen"?!

WAT EEN GIDS L(EI/IJ)DEN KAN....

Dirk Beirens

Een tijdje geleden dook uit de nevels van Raversijde-Bad plots een dubbeldeksbus op, bemand en vooral bevuurd door een 70-tal bejaarden uit het Gentse. Ter hoogte van de tweede groene poort van het domein Prins Karel hield het gevaarte halt. Moeizaam daalden de piekfijn uitgedoste dames, hier en daar ondersteund door hun wettige wederhelft, van de 1ste en 2de verdieping in het schoenen vullende zand. De nieuwsgierige gezichten verraadden ook vermoeidheid en argwaan: het programma voorzag een bezoek aan het paleis van de Prins..... Hummm, een verroeste ingangspoort, geen deftige oprit, de schoenen vol zand...niet erg prinselijk!

De poort zwaaide open en hummm dat lijkt wel een stenen heuvelrug van minstens 45°. Langzaam maar zeker zette de goedgebouwde groep zich laverend van links naar rechts in beweging...waar staat dat paleis eigenlijk? Daar achter dien hogen muur. Het vissershuisje rechts kreeg nog enige bijval maar al die oorlogsrestanten...wel ja, meneer de meesten van ons zijn een stuk boven de zeventig en mijn gebuur hier is er zelfs vijfentachtig, maar ze ziet er maar tweeëntachtig uit. We hebben den tweeden oorlog meegemaakt, dat was een wreden tijd...in ons geburen stonden er ook zulke bunkers..ze hebben ze met veel moeite weggekregen.

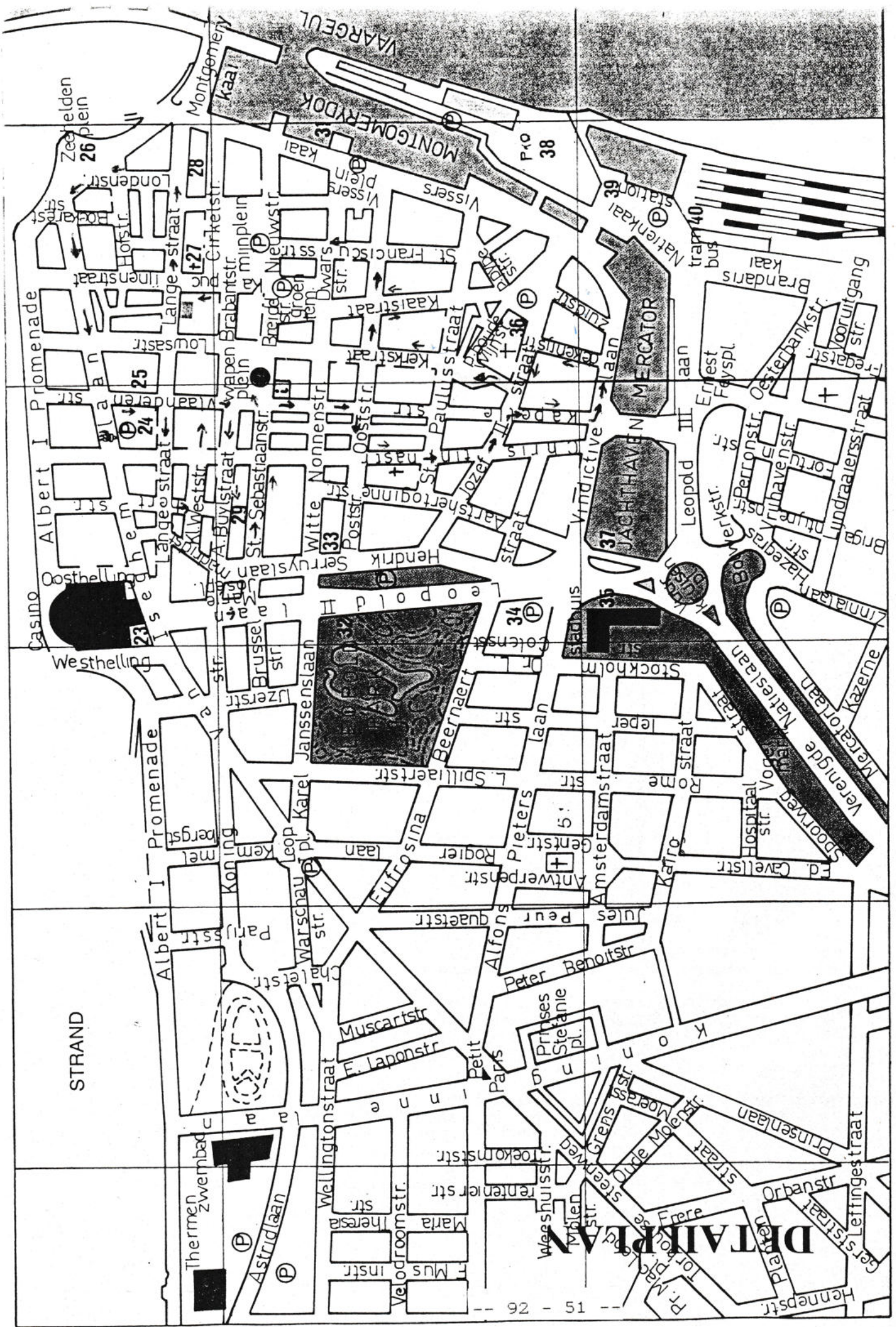
Is dat het paleis? En ze zijn het precies aan het verbouwen. Ja, er moet daar nog wreed aan gewrocht worden....zeg, Jaklien, zitten uw schoenen ook vol zand? Vervolgens, geëerd gezelschap, brengen wij een bezoek aan de loopgraven en stellingen uit WO I en II, gelieve mij te volgen en wees voorzichtig daar sommige trappen uitgesleten of afgebrokkeld zijn.

Zeg, Emerance, gaat gij mede door die konijnepijpen, mijn schoenen zitten vol zand en ik heb daarjuist met mijn nieuwe beige jas gehaperd aan één van de verroeste deuren van zo'n oorlogskot. Meneer, kunt ge ons Alice ne keer over die zandhoop dragen, 't mens heeft nog maar een nieuwe stok en dat steunt nog niet goed.

Die jongen doet wel zijn beste maar 't is toch nie alles zonne met al dat zand in uw schoenen. Voila, dames en (enkele) heren, dit is het einde van de wandeling, ik dank u voor uw aandacht en u moet echt eens terugkomen als het domein volledig in orde gebracht is. Met wiens zandvoeten... speelt die eigenlijk...terugkomen, ja,naar weer andere bunkers zeker en we hebben het paleis van..... de Prins nog niet gezien aan den anderen kant van die zandberg.

Nog nahijgend en natrillend kroop het gedesillusioneerde gezelschap weer aan boord van de car, paraat voor een bezoek aan 't (lucht)Kasteel in Zandvoorde-bij-Oostende.

Op de valreep kunnen we melden dat 22 cursisten in alle proeven slaagden, proficiat. In september volgt de officiële bekendmaking en aanstelling voor :
(in alfabetische orde) Jacqueline BOEBAERT, Rosa CASIER, Herman CHAFFART, Juliaan COPPEJANS, Leen DÉPREZ, Luc DUPON, Jacques HERREGAT, Monique LUCA, Lieve MALFROOT, Jean MOERMAN, Bart PLASSCHAERT, Martine QUAEGBEUR, Luc SIMOEN, Norbert SLAMBROUCK, René SYMOEN, Claire TERRYIN, Lucien VALCKE, Henri VANDENBRIELE, René VANDERCROYSEN, Pierre VANHECKE, Dirk VERSTRAETE, Rita WERBROUCK.

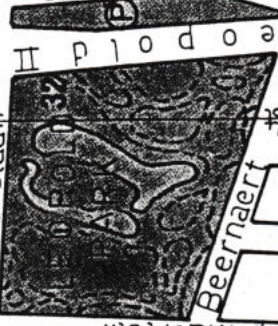
STRAND

Albert I Promenade

Thermen Zwembad

Casino

Westhelling

MERCATOR

JACHTHAVEN

STADHUIS

Albert I Promenade

Albert I Promenade

Parisstr

Chalestr

Warschau str

Leopold II

Karel Janssenlaan

Beernaert

L. Spilliaertstr

Rogier

Pieters

Antwerpenstr

Jules Peur

Amsterdamstraat

Rome

Katrog

Fd. Cavellstr

Zeetelden

26 plein

Londenstr

27

28

29

30

31

32

33

34

35

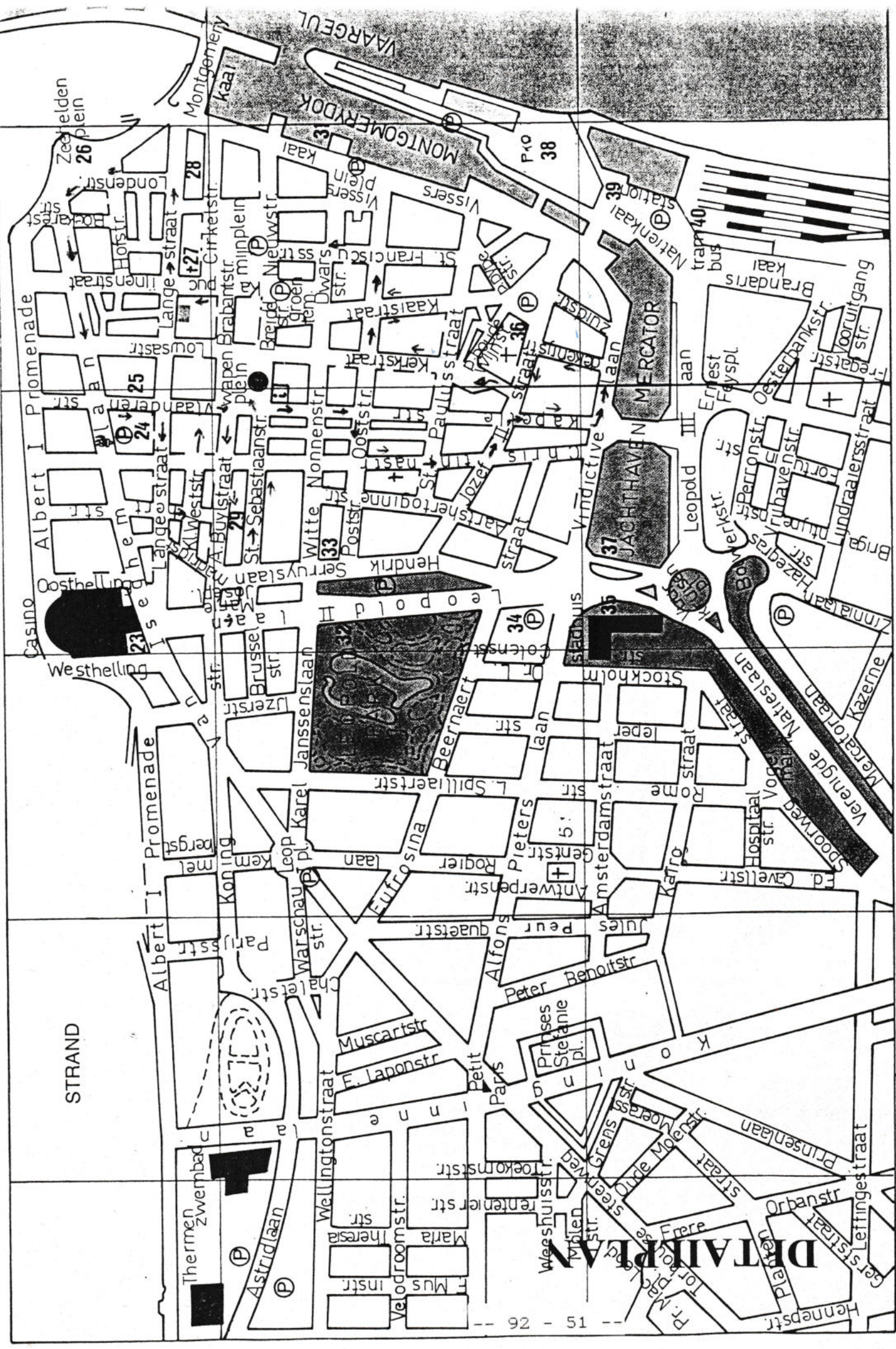
36

37

38

39

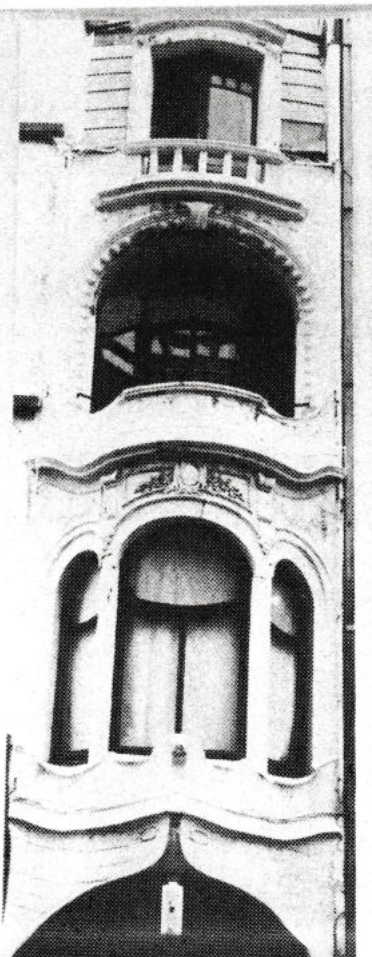
40

BOUWKUNDIG ERFGOED OOSTENDE

deel2 WANDELING STADSCENTRUM

Marcel Braet

Vlaanderenstr.17
arch.Th. Vanhille

verwierf. Naast deze gekleurde tegels is kenmerkend voor deze gevels een sober maar logisch gebruik van natuursteen en waarop we veelal een schuchter Art Nouveau-motief vinden.

3) Tenslotte evolueerde Pil na WO I mee met de nieuwe decoratieve stijl, de Art Deco, waarvan er een aantal prachtgevels zijn bewaard.

We starten onze wandeling op het

Wapenplein : - **KIOSK** (1895) - Theobald Vanhille (stadstekenaar)
Eclectische stijl - geklasseerd monument sedert
22.09.81

- **BBL-gebouw** - arch. L. Poupaert
Eclectisch gebouw met barokelementen

Hoek St.-Sebastiaanstraat - Kapellestraat : **GEMEENTEKREDIET**
voorheen "**DEN ANKER**" (witgoedzaak - 1925)
arch. Pil en Carbon - Art Deco : overtollige
versiering werd weggelaten.

De wandeling die we hierna beschrijven kreeg aanvankelijk de titel "Belle Epoque-wandeling". Deze titel is niet helemaal juist want naast een aantal resterende gevels uit de Belle Epoque (1), nl. Eclectisme (2) en Art Nouveau (3) bestuderen we er ook verschillende uit het Interbellum (4) in Art Deco (5) stijl.

Een betere titel voor deze wandeling ware misschien : de "architect Charles Pil-wandeling". Charles Pil (6) was de bekendste van alle bouwmeesters die rond de eeuwwisseling in Oostende werkzaam waren. Hij bouwde er meer dan 50 huizen en op onze wandeling komen we met de regelmaat van een klok voorbij een Pil-huis. Het werk van Pil bestaat uit de 3 stijlen die we tijdens de wandeling waarnemen

1) Eerst zien we Pil als vertegenwoordiger van de op het einde van de 19de eeuw gangbare "eclectische stijl" in een aantal gebouwen die in hun gevel doen denken aan de renaissance en de barok.

2) Verder zien we een aantal woningen met geglazuurde tegels versierde gevels ; gevels waaraan Pil voornamelijk zijn bekendheid

verwierf. Naast deze gekleurde tegels is kenmerkend voor deze gevels een sober maar logisch gebruik van natuursteen en waarop we veelal een schuchter Art Nouveau-motief vinden.

3) Tenslotte evolueerde Pil na WO I mee met de nieuwe decoratieve stijl, de Art Deco, waarvan er een aantal prachtgevels zijn bewaard.

We starten onze wandeling op het

Wapenplein : - **KIOSK** (1895) - Theobald Vanhille (stadstekenaar)
Eclectische stijl - geklasseerd monument sedert
22.09.81

- **BBL-gebouw** - arch. L. Poupaert
Eclectisch gebouw met barokelementen

Hoek St.-Sebastiaanstraat - Kapellestraat : **GEMEENTEKREDIET**
voorheen "**DEN ANKER**" (witgoedzaak - 1925)
arch. Pil en Carbon - Art Deco : overtollige
versiering werd weggelaten.

Kappellestraat 17 : **SAMDAM** - Art Nouveau-decoratie : keramiektegels of majolika (7)

Ooststraat 29 : **ALBERTSCHOOL** (1910) - arch. A. Raoux (stadstekenaar) - eclectisch gebouw

Christinastraat 86 : **BROUWERIJ HET KRUIS** (1902) - arch. Pil Art Nouveau sierpanelen + stalen steunbalk

Jozef II straat 44 : arch. Daniels - eclectisch gebouw met barokelementen

Jozef II straat 46 : arch. Daniel - Art Deco

Kappellestraat 72b : **'T KAPELLETJE** - Art Nouveau : versieringen in Horta-lijn en metselwerk is een schoolvoorbeeld van de Art Nouveau

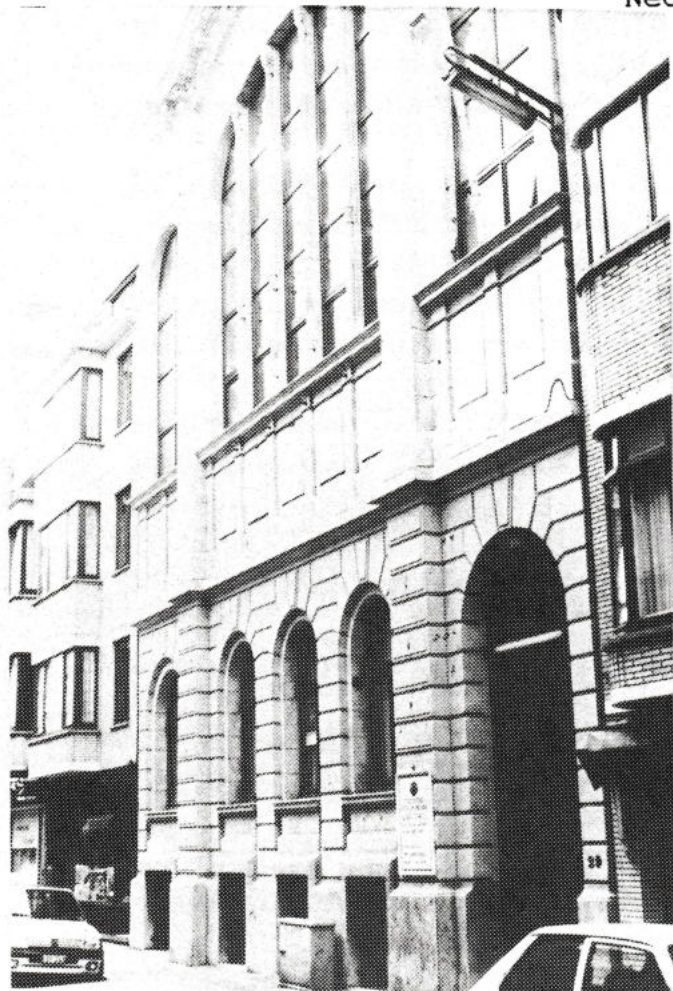
Kappellestraat 82 : Art Deco - tekeningen in reliëf

Kappellestraat 84a : (1922) arch. Daniels : eclectisch gebouw met barokelementen - voor zijn tijd een "ouderwets" gebouw, gezien het eclectisme achterhaald was.

E. Feysplein : **GEVELRIJ** (1905) arch. Vandamme, Raoux en Gobin Neo-Vlaamse Renaissance

Station : (1910-1913) - arch.-ing. Otten en Seulen eclectisch met barokelementen

St.-Petrus en Pauluskerk : (1901-1907) arch. de la Censerie Neo-Gotiek

Peperbusse : barokpoort (zuid)

St.-Pietersstraat 5-6-7 : driewoonst van arch. Pil sobere Art Nouveau-elementen

Kerkstraat 45 : arch. Daniels eclectisch met barokelementen

Kerkstraat 43 : ecl. met barokel.

Kerkstraat 32 : **MEDICO LABO** voorheen Hotel **METROPOLE** arch. Daniels - Art Deco symmetrisch gebouw - let op de maststeunen

Kerkstraat 27 : **TER LINDEN** (1911) barokelementen (schelpvorm)

Kaaistraat 31 a-b : Art Nouveau arch. de Doncquers : veelvuldig gebruik van stal en Horta-lijn-versieringen

Ooststraat 55 : (ong. 1925) Art Deco - zuivere geometrie - sierelementen op basis van planten en bloemen - veelvuldig gebruik van draperieën, krullen -gevel met similliebezetting (8)

St.-Franciscusstraat 25 : (1905) arch. Pil : gebruik van volle rondboog, borstwering in gietijzer en soubassement in blauwsteen

St.-Franciscusstraat 4 : Art Nouveau decoratie in gevelversiering
"Boucherie Ackaert-Nefors"

Oude Mijplein 6 : Art Deco : meetkundige figuren

Kapucijnenstraat - hoek Groentenmarkt : fietswinkel
voorheen **ALBION PALACE** - Art Deco

Groentenmarkt 19 : Hotel **POLARIS** - voorheen **HOTEL DU NORD**
(1902) - arch. Pil - eclectisch gebouw
- gelijkvloers : dikke reliëf bosschage
- 6 geveltraveeën op de etages
- renaissance vensterafdekkingen op de
tweede verdieping
- driehoekige frontons
- scheepsmotief in boogveld

Langestraat 91 : Belle Epoque- Bourgeois woning

Londonstraat 5 : **VILLA FERNAND** - crèche Louise-Marie
arch. A. Dujardin - majolikaversieringen

Van Iseghemlaan 12a : het volledigste Art Nouveau-gebouw
van Oostende - geklasseerd 1981

Van Iseghemlaan 24-26b : **VILLA REMBRANDT** en **VILLA SHAKESPEARE**
arch. Corneau - Art Deco

Van Iseghemlaan 40 : Hotel **ASTORIA** - neo-rennaissance

Vlaanderenstraat 17 : **CECILE'S PUB** - arch. Vanhille
Art Nouveau

Groentenmarkt 2
Albion Palace

Van Iseghemlaan 24-26b
arch. Corneau

Langestraat 41 : **HULPIAU** - Art Deco

Langestraat 26b : - geboortehuis/plaats **JAMES ENSOR**
schoolvoorbeeld van Art Deco
-geometrische vorm
-similiebekleding
-ingang : veelhoek

Christinastraat : ingang **ENSOR**gaanderij - Art Deco

Vlaanderenstraat : ingang **ENSOR**gaanderij - Neo-rennaissance

Hoek Vlaanderenstraat en A. Buylstraat : **MACH 3**
voorheen **VILLE DE LONDRES** - voorheen hotel **EXCELSIA**
(omstr. 1913) arch. Daniels - eclectisch met
barokelementen neigend naar Art Deco

A. Buylstraat 8-10 : voorheen Hotel **DES FLEURS** - Art Deco

A. Buylstraat 26 t.e.m. 34 : 5 panden van arch. Pil
voorheen hotel **MERTIAN** : woningen met diverse
Art Nouveau-elementen :
- majolikaversieringen
- vaktimmerwerk van de erkers : nrs. 26 en 34
- volle bogen : nrs. 28 en 32
- schuine afwerking onderkant borstwering : nr. 30

Marie-Joséplein : Hotel **DU PARC** : Art Deco
versieringen rond de vensters van de
belle étage

Marie-Joséplein : Maison **BOUCHERY** (1906)

St.-Sebastiaanstraat 25 t.e.m. 31 : arch. Pil (achterkant
A. Buylstraat 26-34, hier slechts 4 gevels) - Art Nouveau-
elementen - witte en groene majolikategels

St.-Sebastiaanstraat 11 : (1901) arch. Pil
- geprofileerde natuurstenen basis
- afwisselend witte en rode steentjes
- boogvelden gevuld met een Art Nouveau-lijnspeel

noten :

- (1) **Belle Epoque** : voor Oostende is dit de periode 1865-1909, de regeerperiode van Leopold II
- (2) **Eclectisme** : is een vermenging van diverse neo-stijlen. De term is ontleend aan het vocabularium van de filosofie : uit verschillende stelsels de beste bestanddelen kiezen
- (3) **Art Nouveau** : nieuwe stijl als reactie op de neo-stijlen en het eclectisme - kenmerken : soepel gebruik van glas en staal + overmatige lijnen, overvloedige versiering
- (4) **Interbellum** : periode tussen WO I en WOII
- (5) **Art Deco** : reactie op de Art Nouveau : 1925 "Exposition Internationale des Arts Décoratifs" te Parijs
Kenmerken : geometrische gevelbouw + soberder versiering
- (6) **Charles Pil** : geboren te Lo op 21.12.1867. Week in de jaren '90 uit naar Oostende. Woonde eerst aan het Pr. Stephanieplein 1 en later in zijn zelf ontworpen villa aan het Pr. Clementinaplein 48. Overleed in Oostende op 24.09.1949.
- (7) **Majolika** : aardewerk gebrand van niet witbrandende klei, bedekt met een emailglazuur. Het woord faïence is afgeleid van FAENZA : Italiaans centrum voor aardewerkbedrijven. De techniek was al bekend bij de Egyptenaren en Babyloniërs. Waarschijnlijk hebben de Arabieren haar later overgenomen van de Perzen en in Spanje gebracht. Van MAJORCA hebben de Italianen dan de majolika geïmporteerd en vervolgens zelf vervaardigd.
- (8) **Similie** : mengeling van cement en fijn gemalen natuursteen vandaar de glinstering.

bibliografie: N. Hostyn, De Plate, jg. 6, nr.4 - 100 jaar Plastische Kunst (R. Dalemans), Artisboek - Art Nouveau-uitgave VVL '80 - Elseviers Encyclopedie van de Kunst
Met dank aan de heer K. Verbanck, architect en mevrouw M. Felix, kunsthistorica, voor hun deskundig advies.

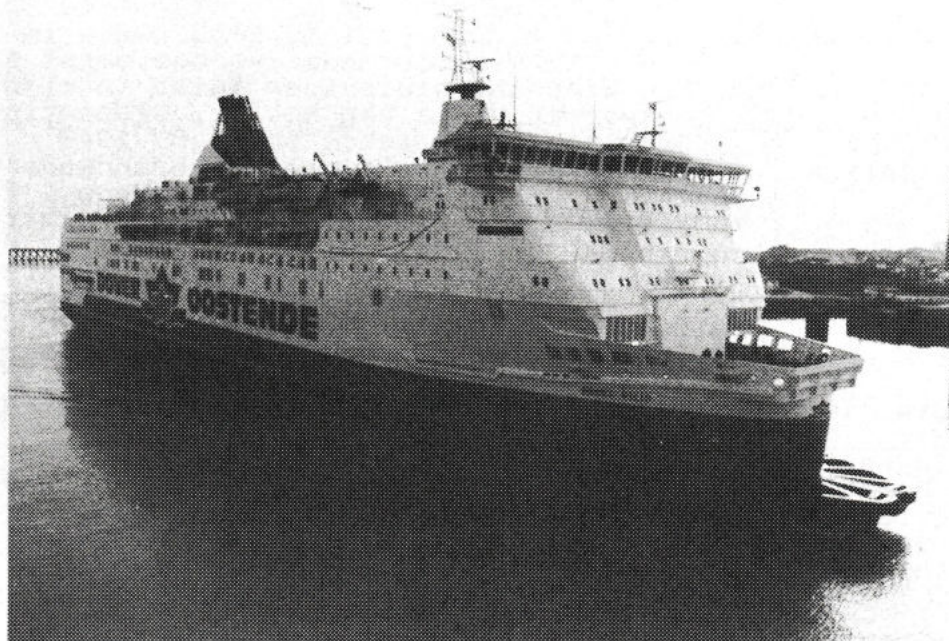
Verslag van een bezoek op 20/5/'92

We startten in de wachtzaal van de Jetfoil die in volle ombouw is als toegang naar onze nieuwe supermaalboot. Onze gids was de heer Bonte, personeelshoofd van de RMT en Gids bij Knokke-Sincfal, bijgestaan door de Purser, de politiecommissaris aan boord.

We betraden de prachtige mastodont via de onderste garage, waar overal waterdichte beschotten te zien zijn, en dan met de grote lift naar het 7de van de 10 dekken. Hier bevinden zich, net als op 8 en 9, alle voorzieningen voor de passagiers: restaurant en bars (één met en één zonder muziek) vergaderzalen voor congressen, rustzalen, 2 cinema's, 'n tax-free shop, private cabines : 2 superluxueuze, 5 luxe, 'n 120-tal gewone en twee voor invaliden waarin alles aangepast is voor rolstoelen. Alle hutten zijn voorzien van douche en WC.

Op dek 10 bevindt zich de brug waar steeds drie tot vier man van dienst zijn temidden van een enorme reeks elektronische apparaten . In een zijkamer bevindt zich dan nog eens de officier-marconist die steeds het gezelschap heeft van een reeks radiobabbels. En worden later nog apparaten bij geïnstalleerd.

Via de bemanningsruimte dalen we naar het "machien" waarvan we slechts de helft zagen, en dat was dan nog groter dan de balzaal van het Kursaal.

Hier werden we rondgeleid door één der drie officieren-werktuigkundigen. Vier motoren Suiza, de beste ter wereld, (Zwitsers, doch in Joegoslavië gebouwd) laten met hun 8 cilinders elk, de twee schroeven draaien. De schroeven hebben verstelbare bladen zodat de motoren gewoon blijven doordraaien ook als het schip wil remmen of achteruitvaren. Sterke boegschroeven (het elektrisch vermogen voor de boegschroeven wordt geleverd door 2 asgeneratoren, elk 1600 kW) laten toe om op een kleine oppervlakte te manoeuvreren. De motorkracht is ook zo, dat één der 4 motoren mag uitvallen, dit zal de snelheid weinig beïnvloeden. Alles is ook voorzien om een defecte motor te herstellen zonder dat het schip uit de vaart moet genomen worden.

Enkele gegevens over deze motoren : elk 7000 PK.

Als brandstof gebruiken ze de zwaarste olie die tot op 120 graden wordt voorverwarmd. hun carterolie wordt ter plaatse gefilterd door hulpmotoren. Alle warmte van de machines wordt gerecupereerd voor andere noodwendigheden in het schip.

Zeewater kan omgezet worden tot zoet.

Vier waterballasttanks - zoals in een duikboot - zorgen voor een perfect computergecontroleerd evenwicht, en verder worden bvb. de WC-produkten aan boord gecomposteerd tot gemakkelijk te behandelen blokken.

Nog enkele gegevens :

- het schip is 44 m hoog ,163 m lang en 28 m breed
- er is accommodatie voor 1200 passagiers en 80 bemanningsleden, verdeeld over 3 dekken
- 120 vrachtwagens van 15m lengte of 710 personenwagens kunnen vervoerd worden
- er zijn 4 reddingsboten voor elk 150 man en 4 pneumatische reddingsvloten waarin men terecht komt via een glijbuis zoals het vliegtuigsysteem

Het schip doet twee reizen per dag, vertrek om 9u45 en om 21u, telkens met een andere bemanning. De overtocht duurt bijna 4 uur, hetgeen voor vrachtvoerders een welkome rust en verfrissingsbeurt kan betekenen. In elke cabine zijn 4 bedden waarvan er twee worden gebruikt op de doorreis en dan dichtgeklapt worden, de twee andere worden gebruikt op de terugweg. Het verversen van de 4 bedden wordt in Oostende gedaan.

Vlug van boord.....want het schip is vertrekkensklaar...

VERSLAG van de eerste SLUIZENWANDELING

Jaak Fonteyne

(ten westen van de havengeul)

Testwandeling van zondag 29 maart '92, duur : 2 à 3 uur.

We zouden die wandeling ook kunnen heten : studie van de waterbeheersing aan de kust, of, bestrijden en gebruiken van het water.

Sluizen moeten, net als dijken, het water tegenhouden, doch, indien gewenst, moeten ze ook water en/of schepen doorlaten. We gaan eens na welke taken, problemen en mogelijkheden het water of het gebruik ervan met zich meebrengt.

De wandeling start aan de Mercatorsluis bij de hoofdingang van het station. Dit is krek dezelfde sluis als deze van de vissershaven. (Voor gedetailleerde beschrijving : zie Lange Nelle, jg.4, nr.1, pp.16-24)

We wandelen de brug over, Vindictivelaan, Kapellestraat, Jozef II-straat (de wallen) naar het water van de 'demi-lune' of ravelijn in "Den Hof". Hier twee afsluitingen : het noordelijke dient als overloop naar de riolen en ondergronds is het nog steeds verbonden langs de Ieperstraat met de waters van "Het Bosje". Ooit, tot na 1865, maakten al deze waters deel uit van de sterke westelijke en zuidelijke vestingen van het militaire bolwerk Oostende. In droge perioden kon het vestingwater op peil gehouden worden door er een geut bij te doen uit het kanaal Oostende- Brugge. Deze verbinding schijnt echter verdwenen te zijn.

We verlaten het Leopoldpark, via de Mercator, John Bauwensschool, poort van de vroegere Mahieukazerne, voormalige zwemschool, jeugd paviljoentjes. Hier ondergronds is er een reuzentweewegkraan die kan functioneren als overloop voor de waters van 't Bosje of als voeding voor de vijvers van het Leopoldpark. (nu echter afgesloten)

Waar de weg het dichtst bij de vijver komt, heb je het Warm Water. In de winter kun je het hier zien dampen en bevroren doet het niet omdat hier verwarmd water uit de serres van de groendienst toekomt (kwam?). Gedurende twee jaar op zijn minst zal men hier aan slibbestrijding doen door kalkbestrooing, wat men ook reeds deed in de Spuikom. Dit slib ontstaat uit de stoffelijke resten van miljarden levende organismen, bladeren, stof...

We laten dit grote water links liggen, volgen de beek die een verbinding vormt met de drie vijvers van de Vrije Zwemmers en passeren een beschot. Over de baan kwam ooit een Meiboomse lijnvisser aan zijn einde, Eerst had hij te diep in 't bierglas gekeken, en bij het doen van een - dringend -

bierwaterplasje in andermans zwemwater, kwam hij hier te diep in 't water terecht.

We volgen de grote weg in de richting van de nieuwe watertoren doch laten deze links liggen en slaan af naar "De Lac" die ondergronds met de Vrije zwemmers verbonden is. We ontmoeten nu eerst een gemetste en gesloten put, net als aan de tegenoverliggende zuidkant: een samenwerking tussen de Oostendse vissers en onze arme stad : op vijf plaatsen wordt er zuurstof in het water gebracht wat vooral in warme periodes noodzakelijk is. Bij gebrek aan zuurstof zouden de vissers weldra op oude schoenen moeten vissen...

Oostelijk van de Lac (Het Spiegelmeer) bevindt zich de Armenonville (Dit is geen Nederlands en mag niet geplitst worden). Hier huizen twee schuttersgilden : Sint - Joris en De Vrijeschutters. De eersten werken met de bolkruisboog, de anderen met geweer, pistool of revolver op stil en bewegend doel. Later volgt wel een uitgebreid bezoek met dito uitleg. Zij mogen ook gebruik maken van de schietstand in de Kazerne. We trekken naar de Gouweloze straat en moeten daarbij een beek over. Dit was de vroegere overloop van de waters van het Maria-Hendrikapark, waters die ontlast werden naar zee via de Gouwelozekreek. We bezoeken nog de "Garre van" (beluik) en "'t bruggetje naar de Konterdam", zien een afdammogelijkheid van de Dode Kreek/het Stenepoldergeleed, zien de monding van de Schaperijkreek en belanden ten slotte bij de "Sifon" van de Gouwelozekreek met de verdwenen Amerikaanse kreek of verbinding tussen de stedelijke handelsdokken en de Brugse Vaart. Hier dook de Gouweloze onder die verbindingskreek tot in 1936 om dan langs het Vlotdok ondergronds uit te monden onder de noordelijke Demeybrug in de Havengeul. Hier zowel als ginder wordt het geheel afgesloten door vier beschotten.

Onder het spoor trekken we naar de Demeybruggen en -sluizen waar we ook nog even op Havengeul en Zeevaartschool een ongewone (doch prachtige) blik werpen. Een uitgebreide beschrijving van wat zich hier bevindt verscheen in ons tijdschrift nummer 1 van 1992.

Over de nieuwe Truckerstoegang naar de carferrylaadbruggen en de nieuwe tramhelling trokken we naar het slachthuis waar onze ecologische fiets geparkeerd kan worden.

Een tweede sluizenwandeling geschiedt aan de Oostkant van de haven en doet een 10-tal sluis- en verlaatinstallaties aan. Tenslotte is er nog een fiets ,billecar of autotocht die verderafliggende installaties aandoet.

Wie zich op de Nieuwpoortsesteenweg richting Middelkerke verplaatst, kan ter hoogte van het Domein Prins Karel een reeks reusachtige molshopen zien opdoemen. Bij nader toezien blijken die op een rechte lijn te liggen.

Af en toe kon ik waar je een mollesnuit verwachtte een aantal gravershoofden - geen doodgravers - zien opduiken en verdwijnen.

De dienstdoende archeoloog verklaarde dat hij werkte voor het Instituut voor het Archeologisch Patrimonium, vroeger gevestigd in het Jubelpark. Sedert de regionalisering bevindt de dienst zich in Zellik.

Zijn opdracht bestond erin om proefsleuven te graven zodat men een idee zou krijgen van de visserssite Raversijde die in het begin van de jaren 1600 "verdween".

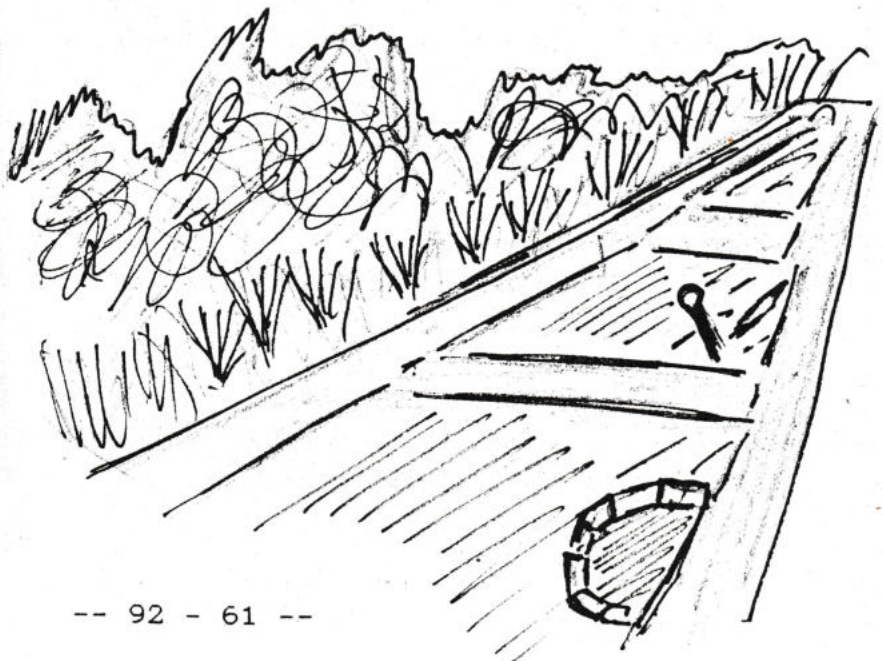
En of men er iets terugvond?

In de sleuven kon ik heel goed het contrast zien tussen de zwarte zanderige humusachtige turflagen en de grijze vette kleilagen. In die klei kon ik heel duidelijk beenderresten van mensen en vissen, een bron en diverse stenen onderscheiden. Blijkbaar vormden die kleihopen een soort eilandjes waarop bewoning mogelijk was te midden van een drassig/moerassig gebied. Alle vissebeentjes bijvoorbeeld zullen minutieus onderzocht worden zodat men te weten kan komen van welke vis ze afkomstig zijn. Zo kan men ook nagaan hoe ver de Raversijdse vissers op zee voeren om die bepaalde vissoorten te vangen. Voor de bevoegde onderzoekers een archeologische schat...!!! Het uit de teksten bekende Raversijde wordt weer tastbaar aanwezig.

Opgravingen in Raversijde

19.6.92

Door het Instituut voor het Archeologisch Patrimonium worden momenteel archeologische opgravingen uitgevoerd in Raversijde. Op vandaag zijn al de eerste Middeleeuwse muurresten vrijgelegd op de site van het verlaten middeleeuws dorp van Raversijde. Tegen de Open Monumentendag '92 zullen wellicht plattegronden van de middeleeuwse woningen aan het publiek kunnen worden voorgesteld, waardoor de Culturele Raad van Oostende pleit dat deze eerste professionele opgravingen in Oostende moeten kunnen worden getoond aan het publiek.

RAVERSIJDE.....WHAT'S IN A NAME??

Dirk Beirens

Het kustmagazine "De Badgast", een uitgave van de vooroorlogse "Vlaamsche Toeristenbond voor de Vlaamsche Kust", verscheen van 1933 tot 1936. Vanaf 1934 nam Karel Jonckheere de redactie waar en "pleegde" hij menig om niet te zeggen bijna alle bijdragen zelf. In nr. 5 van de 3de jaargang (13.05.1935) schreef hij op blz. 2 een historische synopsis aangaande Raversijde (spelling aangepast) :

Raversijde of Walraversijde is nu (1935!) het belangrijkste gehucht van Middelkerke, maar in de Middeleeuwen was het een vissersdorp van enig belang met een eigen kapel. Vooraleer Raversijde te beschrijven in de toestand waarin het nu verkeert moet er eerst gehandeld worden over het bloeitijdperk van zijn geschiedenis.

De benaming Walraversijde betekent : schuilhaven voor de boten van een Heer Walrave; "ij" immers wordt dikwijls in plaatsnamen gebruikt met de betekenis van water (nvdr zie Amsterdam), en, aan de kust, betekent het vaak inham, haventje of schuilhaven (nvdr vergelijk Lombardsijde, Koksijde). En inderdaad, Walraversijde is gelegen dichtbij de sluisvaart waarvan de monding vroeger een haventje uitmaakte.

De vissers van Walraversijde voeren tot onder de Schotse kusten en zijn kooplieden onderhielden betrekkingen met de vissersmarkt van Rijsel. Toen in 1334 geheel **de Streep** verwoest werd door een geweldig tempeest, werd ook een deel van het dorp door de zee verzwolgen, en door voortdurende aanvoer van zand in de inham en de omvorming van de duinen versluisde de vroegere vaart zodat er in de 16de eeuw enkel een waterput, de "**Sluisput**", van de vroegere haven overbleef. Opzoekingen gedaan op het strand geven de plaats aan van talrijke woningen gelegen langs een dubbele rooilijn, een zestigtal meter van elkaar verwijderd. De naaste zandbanken, die nu ondergespoeld zijn, waren ook bewoond op een afstand die totnogtoe niet vastgesteld kon worden. : deze banken waren de vroegere schorren. Ook in de duinen vindt men op zekere plaatsen sporen van vroegere bewoning : grondvesten van huizen, hutten en haarden, potten en pannen in gebakken kleiaarde, van allerlei vormen en afmetingen.

Een kapel werd er gebouwd in de loop van de 15de eeuw, door toedoen van onder andere Willem van Halewijn.

Een priester van Middelkerke kwam er vermoedelijk de goddelijke diensten verrichten, want Walraversijde is nooit een parochie geweest. De goederen van die kapel, bestaande uit meer dan 43 gemet lands, behoorden toen al toe aan de kerkfabriek van Middelkerke.

Vele rampen teisterden deze kapel en de bewoners van het dorpje.

Eerst de Geuzen en dan het Beleg van Oostende van 1601-1604.

De vissers moesten vluchten, hun huizen werden vernield en de kapel verkeerde nog lange tijd na de terugkeer van de vrede en de rust in het land, in zo'n ellendige toestand dat ze niet meer bruikbaar was voor de goddelijke diensten en verpacht werd aan een landbouwer die er een schuur van maakte in het jaar 1681. In 1724 doet de pastoor van Middelkerke een aanvraag om ze af te breken, maar daarop wordt niet ingegaan.

In 1735 ontstond er zo'n geweldige storm dat de kapel door de wind verbrijzeld werd met een deel van de toren.

Tijdens de Franse overheersing, omstreeks 1794, werd de kapelgrond en de overgebleven toren verkocht aan particulieren die alles verbouwd hebben.

De reizigers nochtans, die een eeuw geleden van Oostende naar Nieuwpoort reisden, konden op een kleine afstand van de steenweg, aan de voet van de hoge duinen in Raversijde, een vierkante plompe toren aanschouwen, prachtig met klimop begroeid: de puinen van de toren van de dorpskapel. Nu bestaan alleen nog de grondvesten van deze historische toren: zeer dikke muren, een overwelfde kelder met spitsbogen van vensters, alles verbouwd tot een schuur en gebruikt door een hovenier. Van op de straat kan men niets meer bemerken.

Walraversijde is misschien wel belangrijker geweest dan Middelkerke. Betrekkelijk goede verkeerswegen waren er aangelegd, nl. de Duinenweg waarlangs men 's zomers met grote wagens naar Oostende kon rijden, en de heirbaan naar Leffinge; om naar Middelkerke te komen moest men de zeedijk volgen tot aan de Sluisput.

In augustus 1570 waren er verscheidene moorden gebeurd in de streek. De moordenaar Crispijn Van de Pitte, een hovenier die langs de Duinenweg woonde, had zich verscholen in de kapel van Walraversijde om aan de politie te ontsnappen, hopende dat men hem in 't heiligdom niet zou aanhouden. De baljuw van 't Brugse Vrije liet hem toch door sergeanten aanhouden en op een wagen naar Brugge voeren waar hij voor de vierschaar moest verschijnen. Ter dood veroordeeld werd hij er op 11 augustus terechtgesteld.

Raversijde is geen gemeente en hangt geheel af van het gemeentebestuur van Middelkerke (nvdr sedert 1971 maakt het deel uit van Oostende). Maar, sinds de verdwijning van de kapel hadden enkele inwoners van het gehucht de gewoonte aangenomen zich voor de kerkelijke diensten naar de kerk van Mariakerke te begeven en beweerden aldus, per klokke, aan deze parochie tot te behoren (nvdr psychologisch gezien behoorden alle streekinwoners die de klokken van een bepaalde kerk konden horen tot

die parochie; vergelijk met **ker(k)spel**, het middelnederlandse woord voor parochie, kerkgemeente, in de oorspronkelijke betekenis: "district waarover het verkondigen, het spreken van een kerk zich uitstrekt").

Die strook grond werd om die reden dikwijls de **Mariakerkespleet** genoemd. Zij bevatte 75 bunders 14 roeden d.i. ongeveer 100 hectaren. In 't jaar 1833 ontstond tussen de gemeenten Middelkerke en Mariakerke het volgende geschil: Mariakerke eiste de Mariakerkespleet op maar Middelkerke kon bewijzen dat het nooit van die eigendom afstand gedaan had. Nu is die benaming "Mariakerkespleet" vergeten en dit grondgebied noemt men bijna algemeen **Transvaal** of **Nieuw-Raversijde**.

Voor WO I werden pogingen ondernomen om van Raversijde en badplaats te maken: villa's werden gebouwd, vele lanen werden getrokken enz., maar die poging schijnt niet goed te lukken. Raversijde groeit daarentegen snel aan langs de Nieuwpoortsesteenweg, en heeft er sinds 1905 een eigen school en herleeft als een kleine bijna onafhankelijke gemeente, terwijl het oude Walraversijde rustig en vergeten, langs de duinen blijft voortbestaan (nvdr nu staat Raversijde voortdurend in de belangstelling door enerzijds de uitbouw van het Toeristisch Recreatiepark met groenzone, Memoriaal Prins Karel en openluchtmuseum Atlantikwall en anderzijds de opgravingen op de site van het oude Raversijde).

In 1943 verscheen in Brugge de roman "Walrave's IJde" van de Middelkerkse auteur Daan Inghelram, hier volgt de flaptekst:

Deze roman verhaalt de teleurgang van het stoere vissersgeslacht der Walrave's. Zij waren de stichters van Raversijde, de vroegere aanlegplaats van de Walrave's. De oude Walrave, een visser uit één stuk, droomt ervan om Raversijde weer tot een bloeiend vissersdorp uit te bouwen, de oude dorpstoren te doen heropbouwen en in zijn kinderen het eigen geslacht voort te zetten van die stoere vissers die van de zee met haar zegeningen en gevaren hielden.

Wel slaagt Walrave erin enkele vissers uit de naburige havens naar z'n eigen, verlaten ijde te lokken en schijnen de omstandigheden aanvankelijk mee te willen. Het onbegrip echter en het noodlot en de zee zelf ontnemen hem, één na één, zijn eigen kinderen die ofwel de roep van zijn bloed niet horen of er vroegtijdig door vergaan.....

Nummer 6 Reinertrag für Wohlfahrtszwecke 1. Juni 1916

Am Strand von Ostende.

Steh ich am Meer, erlaßt mich Andachtsfreude,
Und über sonnengoldne Zauberbrücken,
Die hold umwölbt die bunte Wolkenseide,
Will lernes Wundertraumland mich berücken.

Da dröhnt ein Donner tollend durch die Räume,
Grellrote Feuerzungen von den Dünen flammen,
Und rasch zerinnen alle weichen Träume,
Des Friedens holdes Bild bricht jäh zusammen.

Senkt sich der Frühlingsabend auf Ostende
Und raunt geheimnisvoll der Wasser Chor,
So klingt der Fluten Lied wie eine Spende
Von ewig schönem Gottesfrieden mir ins Ohr.

Krieg! schreit der Donnerschall: hier lodet Krieg!
Dort drüben hinter jener Meerflut hockt der Feind,
Und wo die Sonne purpurrot herniederstieg,
Liegt jene Insel, die uns Deutsche eint.

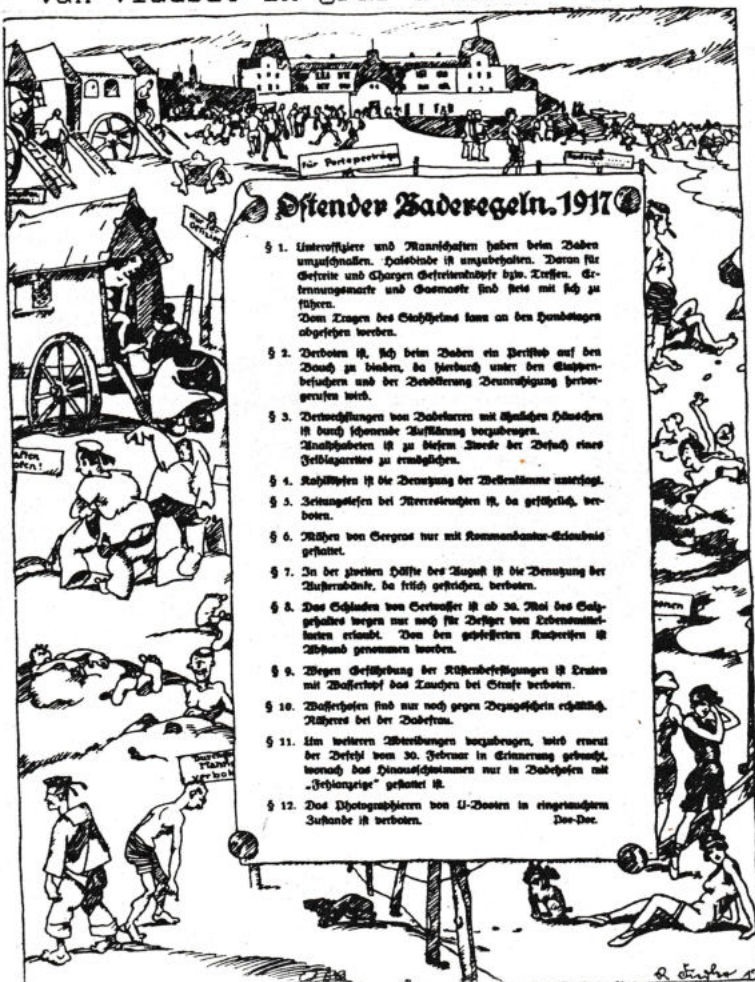
De Marinesoldaten in Oostende en omgeving hadden blijkbaar een rustiger leventje dan hun frontlijn collega's aan de IJzer, rond Ieper en in Frankrijk, zodat ook "plezante" badvoorschriften aan de orde van de dag waren :

- (4) Kaalhoofdigen mogen geen gebruik maken van "golfkruinen"
- (6) Zeegras mag alleen gemaaid worden na toelating van de kommandatur
- (12) Het fotograferen van duikboten "in ondergedoken toestand" is verboden

(gedeeltelijk naar A. Deseyne)

Een minder bekend aspect van het verblijf van de Duitse Marine soldaten aan de Vlaamse kust (en dus ook in het Domein Prins Karel) gedurende WO I is hun journalistieke bezigheid. Het Marinekorps gaf van 15.3.1916 tot 1.10.1918 een eigen krant uit "An Flanderns Küste, Kriegszeitung für das Marinekorps". Er verschenen 62 nrs., samen 496 pagina's (te consulteren : Prov. Bib. Boeverbos Brugge) met als inhoud : verhalen, gedichten, militaire biografieën, historische artikels over Vlaanderen, beschrijvingen van kustplaatsen.....

De bekendste tekenaars waren Franz Eichhorst, die de kop van de krant met de Duitse schildwacht verzorgde en Richard Fiedler, een publiciteitsteke naar, die o.a. het hier afgedrukte "Oostendse Badreglement 1917" - u herkent ongetwijfeld het Royal Palace Hotel - illustreerde. Fiedler werd tijdens een Britse bomaanval op Brugge dodelijk verwond op 15.8.1918 en ligt op de Duitse begraafplaats van Vladslo in graf 2-2209.

SPROKKELS

Redactie

GIDS TER PLAATSE GEFUSIONEERD!

Marc Loy

Over verkeerspringen en andere lupsassen...

En dan bereid je natuurlijk de gidsbeurt-les voor de cursisten lichte '91-'92, een busronddrit door Groot-Oostende, goed voor. Tot je tot het besef komt dat je vergeten bent een tweetal lupsassen in te bouwen. Geen nood, die middag joeg ik ze - zonder nadenken - door de micro.

Rijdend door een groene villawijk wilde ik wijzen op dit aspect van het stedelijk weefsel en dus heb ik tot 4 X toe geprobeerd om RESIDENTIEEL over m'n lippen te krijgen. Ik kwam telkens niet verder dan "redisentieel" of iets van gelijke strekking.

Wie lachte daar?

Ter hoogte van het Ernest Feysplein : een woordje uitleg over die GEFUSILLEERDE adjunct-politiecommissaris. Helaas bleek hij in mijn verhaal "gefusioneerd" te zijn.

Zelfs de chauffeur had nu de tact niet meer om ernstig te blijven. Een goede raad collega-gidsen : hoed je voor moeilijke begrippen. Ofwel verstaat je publiek ze niet, ofwel breek jij er misschien je tong over. Laten we daar dan met verkrachte eenden..., sorry vereende krachten aan werken!!

OPLOSSING CRYPTISCHE PUZZEL "LANGE NELLE" jg.4,nr.1,p.34 redactie

- 1.Lieflijke handschoenen (persoon) : DEVAUGHAN
 - 2.Staat naast een steak (bouw) : PEPERBUSSE
 - 3.Beestachtige kursaalarchitect (persoon) : BEERNAERT
 - 4.Schitterende tennister (monument) : PRAALGRAF
 - 5.Getimmerde reuzekapel (bouw) : STJOZEFSKERK
 - 6.Lopende reeksen (bouw) : GAANDERIJEN
 - 7.Ridderlijk koningsschip (ding) : ALBERTA
 - 8.Pauselijke muzikale zotskap (bouw/gebeuren) : URBANISATIE
 - 9.Koninklijke citrusvrucht (persoon) : CLEMENTINE
 - 10.Maritiem verhoog (gebeuren) : VISSERSOPSTAND
 - 11.Bestuurlijke leeftijd (bouw) : PILOTAGE
 - 12.Nijlpaardfantasie (bouw) : HIPPODROOM
 - 13.Vorstelijke weg (straat) : KONINGINNELAAN
 - 14.Plaatselijk vocht (produkt) : OSTENDTHERMAL
 - 15.Doorschoten beschutter (persoon) : STSEBASTIAAN
 - 16.Flitsende gestroomlijnde pin-up bis (bouw) TWEEDELANGENELLE
 - 17.Vorstelijk pension (bouw) : ROYALPALACEHOTEL
 - 18.Versteende hippe papa (monument) : RUITERMONUMENT
 - 19.Het gezonde lot (bouw) : CASINOKURSAAL
- verticaal ontstond : GRAAFDESMETDENAAYER

In het atheneum hadden wij een leraar Duits, de heer Verdonck, die de goede gewoonte had gedurende zijn lesuur vaak af te dwalen van de eigenlijke stof door allerlei voorvalletjes te vertellen uit zijn welgevuld leven en dito loopbaan. Plots kwam hij terug tot zijn werkelijk leraarschap met de onveranderlijke slogan: "Ja also, wir fahren weiter!"

Op het eindexamen moest iedere leerling afzonderlijk van het ene klaslokaal naar het andere gaan, om er over één bepaald vak mondeling ondervraagd te worden door de betrokken leraar, naast een collega-getuige. Zo trok ik een briefje waardoor ik een stukje uit een Duits boek moest voorlezen, en dan met eigen woorden navertellen. Het betrof het verhaal van een ongelukkige vader die met een doodziek zoontje in de armen, in het holst van de nacht, te paard in een dicht woud, op zoek was naar een dokter.

De dramatische climax en ontknoping was wel dat na een eindeloze rit de vader tenslotte bij de geneesheer aankwam, maar "In seinen Arme das Kind war tot!"

Mijn persoonlijke interpretatie ervan was doorspekt met "fahren", "fuhr", "gefahren" en "Fahrer". Verdonckje deed er vol begeestering nog een schepje "fahrt" bij, zodat de heer Casteur, de getuige-leraar, zijn lachspieren niet meer kon bedwingen en naar de deuropening trok om het daar uit te proesten...

Wel, deze inleiding was nodig om mijn eigenlijk relaas duidelijk te maken.

Zoals u wellicht weet, kwam verleden jaar de prachtige minicruiser, de "SEASTAR" in vaart tussen Oostende en Nieuwpoort en vice-versa.

De gidsen van Lange Nelle zorgden voor een uitgebreide toelichting gedurende de zeetrip. Eens zat ik voor de micro, e pas hadden wij het staketsel verlaten, toen een opdienstertje bij mij kwam :

"Meneer, er is daar een groep Duitse toeristen, die vragen of je ook in het Duits uitleg wil geven?" De haren rezen mij ten berge van pure alteratie - een dichterlijke vrijheid, natuurlijk!

Wij beschikten toen immers slechts over een Nederlandse en een Franse tekst. Ik vertaalde dan maar rechtstreeks voor de vuist weg uit het Nederlands. Hier en daar stuitte ik echter op een term die ik niet onmiddellijk in het Duits kon thuis wijzen. Het beeld van de heer Verdonck verscheen echter voor mijn geestesoog en ik dacht ook aan de Duitse soldaten die gedurende de eerste oorlogsjaren zo graag zongen van : "Wir fahren gegen England!" Ik schakelde derhalve vaak over naar "fahren" en jubelde het bijvoorbeeld enthousiast uit :

"Aber da fahren wir schon vorbei die Königliche Galerien", ofwel "Ja, ja, nun fahren wir entlang die berühmte Pferderennbahn von Ostende", og nog "Wir fahren jetzt in die Nähe des hübschen

Casino-Kursaals von Middelkerke, welche in die Nordsee heraus-
springt" en

"Und so geht die Fahrt immer weiter und weiter...."

Toen wij na anderhalf uur onze aanlegplaats in Nieuwpoort bereik-
ten, kan ik je verzekeren dat wij nogal een stukje "gefahren
haben"!

In Nieuwpoort heb je één uur vrije tijd tussen de aankomst van 12
uur en het vertrek terug naar Oostende om 13 uur. Ik heb heel dit
uur zitten zweten om holderdebolder de volledige tekst van circa
12 bladzijden om te zetten in vloeiende Germaanse volzinnen, om zo
bij het terugkeren minder duchtig te moeten "fahren".

Doch pas uitte ik de memorabele aanspreektitel: "Sehr geëhrte
Damen

und Herren", of daar stond de commandant bij mij : "Zeg, het is
niet meer nodig Duits te spreken, zulle, want die Duitse groep is
niet meer aan boord gekomen!"

Zou je niet steendood vallen!! Met een lege, knorrende maag heb ik
dan maar zoals gewoonlijk alleen in 't Nederlands en in 't Frans
gegidst. Nog een geluk dat het die dag windstil was, want anders
werd ik ook zeeziek zoals gebeurde met die bus van 50 schoolkinde-
ren, toen wij bij een windkracht van 7 beaufort, ditmaal naar
Zeebrugge trokken.

Wij geraakten amper in 't zicht van Den Haan of daar kwam de kapi-
tein mij reeds melden : "Stop maar je commentaar, want er is toch
niemand meer die naar je luistert!" Toen ik mij verbouwereerd
omdraaide, bemerkte ik inderdaad een lege boot. Alle opvarenden
bleken doodziek rond de toiletten te liggen...Alle hands-on-deck
werden ter hulp geroepen om de Seastar weer proper te krijgen.

Voortaan werd besloten tot maximum 6 beaufort uit te "fahren".

KUNSTAGENDA

STEDELIJK MUSEUM VOOR SCHONE KUNSTEN

- PERMANENT : - zaal met ENSOR schilderijen
- zaal met ENSOR & FINCH grafiek
- Jan DE CLERCK
- Leon SPILLIAERT schilderijen en grafiek
- TIJDELIJK : tot 12 september : "SCHATTEN uit DINANT"
tot 26 juli "Philippe Sohier" (Molenaerzaal)
van 28 juli tot 20 oktober in Molenaerzaal :
accrochage "Actuele Oostendse kunstenaars".
vanaf 14 september : vaste verzameling :
Musin, Artan, Hannon, Van Rysselberghe....
eind oktober tot 6 januari : individuele
tentoonstelling Jef Seynaeve

PROVINCIAAL MUSEUM VOOR MODERNE KUNST"

- Van 28 juni tot 28 september :
"Modernism in painting : tien jaar schilderkunst
in Vlaanderen"
Dale Chihuly (glas)
- Tot einde augustus : MOVADO
(Warhol, Agam, Arman, Rosenquist)
- Van 11 oktober tot 30 november
Jacques Charlier
Enrico Baj
Lucie Rie (keramiek)
- Vanaf 19 december
Rik Wouters
Glas in de wereld : een overzicht van de
meest geavanceerde glaskunstenaars

ZOEKT U BOEKEN ALS...

Macht en monarchie
Leopold II urbaniste
Frans-Vlaanderen in WO II
De affaire van de gebroeders Degraeve
Zolang de duinhelm wuift

EEEEEEEEEEEEEEEEEEEEEEEEEEEEEEEEEEEEEN ADRES :

MANGA
MANGA MANGA
MANGA MANGA
JOZEF II straat 50
tegen de Kapellestraat !!
8400 OOSTENDE
telefoon : 059 / 70 28 16

HET OOSTENDSE GIDSENLIED

woorden : Jef Klausling

melodie : intrede aria Barbier van Sevilla (Rossini)

Dames en Heren, Messieurs en Madames, Ladies and Gentlemen,
'k Zien julder man, goa moar langs hier,
Kiekt moa langs doar, kiekt moa noar links,
Kiekt moa naor rechts,
Kiekt moar noar boven, kiekt moar noar beneen,
En volgt de gids en volgt de gids en volgt de gids.

Ik zien de gids van de Ostendsche stad
'k Lopen hêle dagen met toeriesten achter m'n gat.
'k Hen 't schoonste leven da je kunt peinzen
'k Hen 't schoonste leven van heil Ostende en iederên

Zitten me klanten in de karre geklast, 'k roepen:
Chauffeur, gif moa vulle gas.
Me goan noa de miene voe de vis te zien
En van doar noar 't vliegpling voe een vliegmachien,
Oster doar zien! Oster doar zien!

Moar tusschen 't vliegpling en de miene ister nog vele te zien
J'et doar de koaje, de Grote Kerke, de Peperbusse met 't
vagevier.
De Langestroate, hoed zin de goaten en de meisjes
van plezier.

Die torre doar, 't is Lange Nelle, je kunt heur oal van verre
zien.
En in de Kursaaie spelen ze voe centen, heb je der vele,
Komt moar noar hier, de droge koo met d'oede vinten en uze
zwe mkloefe an de galerie.

En hier stoend vroeger de teijater,
De schoonste van de weireld, van euren in 't roende.
Ze sloegen hem in sleunsen, ze bowden ton die torre.
't Is wel den hogsten en de grotsten, ja, ja, jaaaaa
Moar 't is veruut de leiliksten van uus dierbaar
vaderland, ja, ja.

Hier is de kazeiren en 't Hoazegras,
De tettebrugge, le pont des tettes, the tette bridge
Hier is 't bosje met 't laiterietje, de woatertorre,
de konterdam, 't kerksje van Stene en van Sint-Jan,
d'apeplaneet en d'ottostrade.
Hier is de morre en doar is den dop, 't nieuwe stadhuis
en 't tribunaal.
Doar is de diek en de kursaal, an de drie
gapers de droge koo, de peirdekoers en 't kaveopling.
En kiekt moar roend en kiekt moar roend (bis)

Je hebt het peird, het peird, hier is het peird
en Leopold die zit er op en Leopold die zit er op
Leve de keunieng, leve de keunieng, leve de keunieng,
je zit er op!!

Zien der nog menschen die wa willen vragen?
Mesdames, messieurs, rien demander?
Ladies en Gentlemen, joe laik toe kwow? Damen uns Herren nog
was zu fragen? Me zien an 't ende van de toernee.
Heb je nieks vergeten, je paraplu, of je saccoche of je madam
Vergeet de gids nie en de chauffeur en de chauffeur en de
chauffeur.
Danke meneire, danke madamtje, danke alhier en
danke aldoar, 'k zien je nog weere 't volgende joar (bis)

Hier is de post en doar is den hof, de blomhorloge en
doar in 't woater ligt dikke Matiele in heur bloot gat,
in heur bloot gat.....

SPECIAAL ELECTROZAAK MET DIENST NA VERKOOP

Torhoutsesteenweg 171 / 173 - 8400 Oostende

Tel. (059) 70 41 19

Fax (059) 80 63 85

BTW. 416.811.869

B.V.B.A.

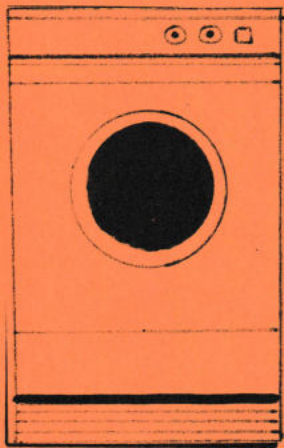
STEVEN COMFORT

Hotel - Restaurant

LUSITANIA

De Hr Tony Maeyaert
Visserskaai 35
8400 OOSTENDE

Uit sympathie

GLORIA

WASAUTOMATEN - KOELKASTEN
DROOGAUTOMATEN - AFWASMACHINES

*Gistelsteenweg 29
Torhoutsteenweg 406*

OOSTENDE

 059 / 70 52 74

FOTOCOPIEHUIS

DESNERCK D.

Torhoutsteenweg 196

8400 OOSTENDE

Tel. 059/50 31 46

**FOTOCOPIES
AAN DE
GOEDKOOPSTE PRIJZEN**